

Voorsprongfonds Hoger Onderwijs: instellingsverslag

Gefinancierd door
de Europese Unie
NextGenerationEU

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Levenslang leren
Koning Albert II-laan 15, 1210 BRUSSEL
Tel. 02 553 98 61 – Fax 02 553 98 95
E-mail: levenslangleren.onderwijs@vlaanderen.be
Website: www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs

Waarvoor dient dit formulier?

Met dit formulier kunnen hogescholen of universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap een eindverslag op niveau van een project indienen voor de financiële ondersteuning die ze ontvingen voor het Voorsprongfonds Hoger Onderwijs.

Wanneer moet u dit formulier uiterlijk terugbezorgen?

Eén projectverslag per project, samen met een fiche op niveau van de instellingen, moet ten laatste op 3 november 2023 elektronisch worden ingediend bij het departement Onderwijs en Vorming per mail aan levenslangleren.onderwijs@vlaanderen.be. In het onderwerp van de mail staat de melding "Verslag Voorsprongfonds + de naam van de instelling" opgenomen.

Waar vindt u meer informatie?

Meer informatie over de verslaggeving voor de projecten van het Voorsprongfonds Hoger Onderwijs is te vinden in het document 'richtlijnen inhoudelijke beoordeling Voorsprongfonds'. Voor verdere vragen m.b.t. de inhoudelijke verslaggeving kunnen de instellingen terecht bij het Departement Onderwijs en Vorming, via levenslangleren.onderwijs@vlaanderen.be.

Algemene informatie

Vul hieronder de gegevens van de hogeschool of universiteit in.

naam UNIVERSITEIT ANTWERPEN
straat en nummer PRINSSTRAAT 13
postnummer en gemeente 2000 ANTWERPEN
voor- en achternaam van de Prof. Dr. Herman Van Goethem, rector
gemachtigde voor de instelling
contactpersoon voor het plan Luc Van de Poele
(inhoudelijk)

Gegevens over de projecten van de instelling

Geef in onderstaande tabel een overzicht van de projecten, en of er voor de optie van gezamenlijke rapportering gekozen wordt

De projectcode van het project dient de projectcode gebruikt bij indiening te zijn.

Een BIS project wordt direct onder het bijhorende project opgelijst.

Vink aan of het project voor een individuele of gezamenlijke beoordeling ingediend wordt.

Voor elk project dient een projectfiche volgens het voorgestelde sjabloon toegevoegd te worden.

projectcode	projecttitel	Individuele beoordeling	Gezamenlijke beoordeling
UAntwerpen1	Facultaire curriculumprong	x	
UAntwerpen2	COIL	x	
UAntwerpen3	Consultancy profilering en rationalisatie	x	
UAntwerpen4	Ondernemingszin en employability	x	
UAntwerpen5	Hefbomen voor Levenslang leren	x	
UAntwerpen6	Digitale evaluaties	x	
UAntwerpen7	Digitale competentie-monitor	x	
UAntwerpen8	Virtuele Labs	x	
UAntwerpen10	LNO2		x
UAntwerpen11	Hybride onderwijsleeromgeving	x	

Verslag op niveau van de instelling

In welke mate hebben de projecten van het Voorsprongfonds een effect gehad op het algemeen beleid en/of het onderwijsbeleid van uw instelling?

Gelieve hierbij kort in te gaan op elk speerpunt waarvoor er projecten liepen.

Het voorsprongfonds heeft op verschillende manieren impact gehad op het beleid van UAntwerpen, maar die effecten zijn niet altijd gekoppeld aan de concrete projecten die door de middelen van het voorsprongfonds zijn gefinancierd. Relevant hierbij is dat UAntwerpen ervoor heeft gekozen om geen enkel statutair personeelslid te financieren met de middelen van het voorsprongfonds. Alle middelen voor personeel werden besteed aan contractueel bijkomend personeel die extra inspanningen konden leveren bovenop de vaste staf. De coördinatie van het voorsprongproject gebeurde wel door statutair personeel waardoor de inbedding in de normale werking ook op een natuurlijke manier verloopt. De sturing van en rapportering over de voortgang van het voorsprongproject werd ook opgenomen binnen de normale werking van de onderwijsraad van UAntwerpen. Het voorsprongfonds was en blijft een regelmatig terugkerend agendapunt op de onderwijsraad.

Een duurzaam effect van het voorsprongfonds is de verankering van de samenwerking tussen UGent, VUB en UAntwerpen. De eerder informele contacten zijn mede door de gezamenlijke projecten van het voorsprongfonds en het wederzijds optreden als kritische vriend, meer geformaliseerd bijvoorbeeld in het kader van LLL en Nova Academy. Maar het gegeven dat de rector van UAntwerpen tijdens de opening van het academiejaar 2023/24 in de openingsrede expliciet verwijst naar de samenwerking met UGent en VUB is zeker mee ondersteund door de samenwerkingsverbanden geïnitieerd door het voorsprongfonds.

Het is nog te vroeg om in te schatten wat de langetermijneffecten zijn van de verschillende projecten die grotendeels door de faculteiten en samen met de faculteiten zijn uitgevoerd. Een aantal technologische vernieuwingen zullen uiteraard blijvend de vorm van het onderwijs bepalen. Sommige projecten (bijvoorbeeld de 3D-scanning) hebben ook geleid tot samenwerkingsverbanden tussen faculteiten die er nooit zouden zijn geweest zonder het voorsprongfonds.

Beleidsmatig zullen vermoedelijk de projecten rond Levenslang Leren het meest duurzaam blijken doordat alle faculteiten nu de aanzet tot facultair beleid en nieuw aanbod hebben gezet, samen met een meer globale centrale aansturing.

In dit instellingsverslag staan enkel beschouwingen over het geheel van het voorsprongfonds aan UAntwerpen. De volledige beschrijvingen staan in de projectverslagen en de bijhorende bijlagen/bewijsstukken. Het instellingsverslag vermeldt enkele voorbeelden van realisaties van de projecten ter illustratie van de dynamiek op instellingsniveau, zonder daarbij een exhaustieve lijst te ambiëren noch de volledige reikwijdte van de afzonderlijke projecten weer te geven.

Speerpunt 1: Naar een toekomstgericht en wendbaar opleidingsportfolio

De algemene focus van het voorsprongfonds op een kritische reflectie op het opleidingsportfolio heeft het onderwijsbeleid van UAntwerpen (ook buiten de financiering van de projecten) mee aangezet om te focussen op het eigen opleidingsportfolio. Daarbij werd in kaart gebracht waar opleidingsonderdelen aan zeer kleine groepen worden gegeven, en welke de redenen daarvoor zijn. Buiten de financiering van het voorsprongfonds en verder buiten deze rapportering werden gesprekken gevoerd met faculteiten waar in sommige eenheden indicaties waren voor een mogelijke verdere rationalisatie.

De context van UAntwerpen noopt de universiteit tot een permanente aandacht voor rationele inzet van middelen. Het voorsprongfonds heeft deze permanente dynamiek een impuls gegeven.

Speerpunt 2: Levenslang leren binnen het hoger onderwijs verder uitbouwen

De activiteiten van het specifieke LLL-project binnen het voorsprongproject zijn vermoedelijk het meest zichtbare aspect van het voorsprongfonds aan UAntwerpen, waarbij zowel de basis werd gelegd voor zowel een centrale structuur als een veralgemening van de focus van faculteiten op LLL. De verschillende LLL-snelheden tussen de faculteiten zijn daarmee voor een deel weggewerkt. Uiteraard zijn er nog verschillen maar die zijn ook deels te verklaren door de context waarbij faculteiten met beroepen waarvoor de verplichte bijscholing gereguleerd is, een vruchtbare bodem vormen voor een duurzaam LLL-aanbod vanuit de universiteit, in vergelijking met faculteiten waar dat niet of minder het geval is.

De coördinatie van het LLL-project van het voorsprongfonds wordt uitgevoerd door een nieuwe rol van centrale coördinator, die buiten het voorsprongfonds werd gefinancierd. Samen met een collega die het werkstudentenbeleid coördineert sturen ze het LLL-beleid aan, o.a. in hun nieuwe rol van ondervoorzitter van de nieuwe werkgroep LLL van de onderwijsraad.

Maar het meest indrukwekkende resultaat van het levenslangleren project van het voorsprongfonds is de uitwerking van het kader micro-credentials (in samenwerking met UGent en VUB), het nieuwe aanbod van tientallen micro-credentials aan UAntwerpen, en het gezamenlijk LLL-platform Nova Academy, dat vermoedelijk ook als voorbeeld heeft gediend voor anderen in het Vlaams hogeronderwijslandschap.

UAntwerpen heeft een groot deel van de inspanningen rond LLL in de voorsprongperiode gefinancierd met eigen middelen buiten het voorsprongfonds die dus ook voor de toekomst niet afhankelijk zijn van de middelen van het voorsprongfonds.

Speerpunt 3: Versterkt inzetten op digitale onderwijsvormen

Twee projecten hebben expliciet de universiteitsbrede digitale leeromgeving naar een hoger niveau getild. Het voorsprongfonds liep parallel aan de overgang naar de nieuwe cloud based versie Blackboard-ultra. De digitale ontwikkelingen van het voorsprongfonds staan daar nochtans bijna volledig los van, in de zin dat het afzonderlijk werd gefinancierd, maar de ontwikkelingen van het voorsprongfonds zijn daardoor wel duurzaam aangezien ze in die vorm werden ontwikkeld dat ze meteen compatibel zijn met de elektronische leeromgeving van UAntwerpen voor het komende decennium. De aanpassingen aan de digitale toetsomgeving van UAntwerpen die door het voorsprongfonds parallel op een nieuwe leest werd geschoeid zal ertoe leiden dat er bij elk PC-examen minder personele ondersteuning van de technici zal nodig zijn, wat een blijvend duurzame ingreep is. UAntwerpen heeft met het voorsprongfonds ook gedurfde projecten aangevat waarvan het succes niet gegarandeerd was, wat ook zo werd aangekondigd. Uiteindelijk bleken soms de risico's minder groot dan ingeschat, en vice versa.

Met de door het voorsprongfonds gefinancierde aanpassingen aan de digitale leeromgeving werden tools ontwikkeld rond bijvoorbeeld portfolio's en competentiemodellen die geïnspireerd zijn op specifieke noden van sommige

opleidingen. Daarbij werd steeds breed gecommuniceerd met andere opleidingen waardoor de brede toepassingsmogelijkheden werden gemaximaliseerd.

Naast de centrale initiatieven werden ook meer gerichte meer facultaire projecten gerealiseerd die een ingrijpende en blijvende innovatie in specifieke opleidingen tot gevolg hebben, zoals bijvoorbeeld de 3D-scanning van de botten van het menselijk lichaam en de inpassing in het anatomie-onderwijs, de high level tolkcabines voor het talenonderwijs. Deze projecten die voor de opleidingen zelf een sprong voorwaarts betekenen, houden ook mogelijkheden in op andere beleidsvlakken omdat ze ook voor het werkveld vernieuwend zijn en dus ook naar inhoud of vorm het LLL-aanbod aantrekkelijk kunnen maken.

Hoe hebben de projecten van het Voorsprongfonds het opleidingsportfolio van uw instelling beïnvloed? Wat heeft een analyse van het opleidingsportfolio opgeleverd? Hoe werd deze analyse uitgevoerd?

Het voorsprongfonds heeft het onderwijsbeleid aangespoord tot een kritische blik op het opleidingsportfolio, wat resulteerde in een grotere focus op gegevensanalyse om onderwijsaanbod voor kleine groepen in kaart te brengen. Naast het financiële aspect zijn er ook constructieve gesprekken gevoerd met verschillende faculteiten waar potentiële optimalisaties werden besproken. Tegelijkertijd erkennen we dat er valide redenen kunnen zijn voor het aanbieden van onderwijs aan kleine groepen. Deze dialogen zullen doorgaan als onderdeel van onze voortdurende inspanningen voor kwaliteitszorg, ook nadat het voorsprongfonds is afgerond. Enkele projecten binnen de 'facultaire curriculumsprong', met name in de Faculteit Wetenschappen, hebben specifiek aandacht besteed aan deze vraagstukken met een specifieke focus van één van de facultaire curriculumprojecten op rationalisatie van het aanbod.

Andere voorbeelden zijn :

- In de master veiligheidswetenschappen werd met adviesgroep met werkveldexperten en focusgroepgesprekken met vertegenwoordigers professionele bacheloropleidingen integrale en maatschappelijke veiligheid, gezocht naar antwoorden op de vraag wat de essentiële kennis, vaardigheden en/of attitudes voor een master in de Veiligheidswetenschappen,
- Binnen de master Epidemiologie werd een postgraduaatstraject ontwikkeld en een microcredential
- Marktonderzoek van de Master Meertalige professionele communicatie waarbij de van afstudeerprofielen werden aangescherpt
- Design van blended version van de bestaande IOB Advanced Master in Globalization and development

Deze oefeningen werden uitgevoerd binnen de projecten 'facultaire Curriculumsprong', maar evenzeer met de middelen die ter beschikking werden gesteld voor consultancy en ook met de middelen voor LLL.

Wanneer we de huidige ook financiële context van de UAntwerpen mee in rekening brengen, samen met de resultaten van de verkenningen door de faculteiten in het kader van het voorsprongfonds kunnen we enkel tot de conclusie komen dat er geen ruimte is voor geïsoleerde programmatie. Evoluties in het opleidingsportfolio zullen in de eerste plaats bestaan uit samenwerking tussen faculteiten en opleidingen, de integratie van opleidingsniveaus (masters, postgraduates, microcredentials), interuniversitaire samenwerking, internationale samenwerking en een combinatie van onderwijsvormen (blended).

Hebben de projecten van het Voorsprongfonds aanleiding gegeven tot nieuwe opleidingen? Of tot plannen voor nieuwe opleidingen?

In de lijn met bovenstaande over het opleidingsportfolio, heeft het voorsprongfonds niet geleid tot een nieuwe opleiding (in de enge zin van het woord), maar dat was ook niet de bedoeling. Maar een aantal micro-credentials zijn helemaal nieuw, en het nieuw uitgebreid aanbod van micro-credentials aan UAntwerpen heeft een totaal nieuwe invulling gegeven aan het tot nu toe enigszins ongestructureerd aanbod van levenslangleren initiatieven. Het gaat daarbij soms om inhouden die nu reeds werden aangeboden in de initiële opleidingen maar die een nieuw kader kregen, die op een nieuwe manier in de markt werden gezet, en vaak toegankelijk werden gemaakt voor groepen lerenden die daar op basis van vroegere toelatingsvoorwaarden geen toegang toe hadden. Er zijn ook nieuwe initiatieven in de postgraduates. Verschillende opleidingen hebben marktonderzoeken uitgevoerd die inzichten hebben opgeleverd die op termijn opleidingen een nieuwe invulling zullen geven of zullen bepalen welke

plaats opleidingen hun plaats zullen vinden in het opleidingsportfolio van UAntwerpen en/of van de Europese Alliantie YUFE.

Hebben de projecten van het Voorsprongfonds aanleiding gegeven tot het schrappen van bestaande opleidingen of tot aanpassingen van het bestaande aanbod? Of tot plannen hieromtrent?

Als gevolg van de analyses van het onderwijsaanbod door de faculteit wetenschappen werd binnen de educatieve master in de wetenschappen en technologie de afstudeerrichting biochemie en biotechnologie stopgezet. Studenten biochemie en biotechnologie kunnen na hun bachelor nog steeds de educatieve master wetenschappen en technologie met de afstudeerrichtingen biologie, chemie of STEM kiezen met ook de specifieke vakdidactieken.

Mede door de sterke facultaire aanpak van het voorsprongfonds zullen er in elke faculteit aanpassingen zijn in het aanbod, maar niet in die mate dat ze op korte termijn leiden tot grondige structuurwijzigingen in de opleidingen zodat deze zichtbaar worden in bijvoorbeeld het hogeronderwijsregister.

Ondertekening door de rector of algemeen directeur

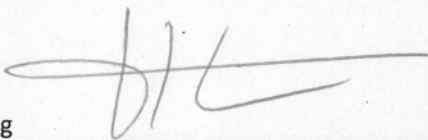
Vul de onderstaande verklaring in.

Ik verklaar dat alle gegevens in dit formulier en de bijlages naar waarheid zijn ingevuld

datum

dag 31 maand 10 jaar 2023

handtekening

voor- en achternaam Prof. Dr. Herman Van Goethem, rector